

1

Puszcza Białowieska to kompleks leśny, w którym:

- a) Naturalne procesy ekologiczne zachodzą nieprzerwanie od tysięcy lat
- b) Na większości obszaru drzewa zostały posadzone przez człowieka na dawnych nieużytkach
- c) Krajobraz został ukształtowany przez alpejskie ruchy górotwórcze

2

Puszcza Białowieska została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jako:

- a) Jeden z piętnastu polskich obszarów leśnych
- b) Jedyne obiekty przyrodnicze z Polski
- c) Nie została wpisana, gdyż nie przedstawia ona wyjątkowej wartości

3

**Puszcza Białowieska
położona jest na terenie
krajów:**

- a) Polska i Ukraina
- b) Polska i Litwa
- c) Polska i Białoruś

4

**Król, który w 1409 roku
urządził w Puszczy
Białowieskiej wielkie
polowanie, to:**

- a) Władysław Jagiełło
- b) Stefan Batory
- c) Mieszko I

5

Puszcza Białowieska jest podzielona na dwie części. Większa należy do Białorusi i ma powierzchnię około 90 tys. hektarów. Polska część ma powierzchnię około:

- a) 112 tys. ha
- b) 10,5 tys. ha
- c) 60 tys. ha

6

**W Puszczy utworzono
wiele rezerwatów
przyrody. Łącznie jest ich:**

- a) 21
- b) 7
- c) 99

7

**Puszcza Białowieska
zaczęła się formować
w przybliżeniu:**

- a) 400 lat temu
- b) 10 000 lat temu
- c) 100 lat temu

8

**Największe rzeki
polskiej części Puszczy
Białowieskiej to:**

- a) Orłówka i Odra
- b) Łutownia i Wisła
- c) Narewka i Leśna Prawa

9

Jedyną rzeką, która na całej swej długości płynie przez obszar ochrony ścisłej, jest:

- a) Orłówka
- b) Narew
- c) Narewka

10

Żubr to:

- a) Jedyne puszczański gatunek ptaka niezdolnego do lotu
- b) Największy lądowy ssak Europy
- c) Nazwa firmy produkującej dźwigi budowlane

11

Żubr jest gatunkiem, który w ostatniej chwili został uratowany od całkowitego wymarcia. W 2018 roku stado w polskiej części Puszczy liczyło około:

- a) 60 osobników
- b) 6000 osobników
- c) 600 osobników

12

Dorosły samiec żubra europejskiego może ważyć do:

- a) 920 kg
- b) 90 kg
- c) 340 kg

13

**Samice żubra
europejskiego rodzą
przeciętnie:**

- a) 1 cielę raz na 4 lata
- b) 1 cielę raz na 2 lata
- c) 3-4 cielęta raz na rok

14

**Żubr europejski
sprawia wrażenie
powolnego zwierzęcia.
Tymczasem prędkość,
z jaką przestraszone lub
zdenerwowane zwierzę
może biec, wynosi około:**

- a) 5-6 km/h
- b) 120 km/h
- c) 40-60 km/h

15

Od początku hodowli żubrów prowadzona była specjalna księga, w której rejestrowano wszystkie zwierzęta, ich narodziny i upadki. Księga ta nosi nazwę:

- a) Wielki atlas zwierząt
- b) Księga Rodowodowa Żubrów
- c) Żubrze historie

16

Które z dużych polskich ssaków drapieżnych zamieszkują Puszcę Białowieską:

- a) Wilk i ryś
- b) Niedźwiedź, wilk i ryś
- c) Wilk, ryś i żubr

17

**Początki Białowieskiego
Parku Narodowego sięgają
roku:**

- a) 1409
- b) 1921
- c) 1996

18

Dawni pszczelarze,
zajmujący się hodowlą
pszczół w drzewach,
nazywani są:

- a) Snycerzami
- b) Bobrownikami
- c) Bartnikami

19

Dzika pszczoła miodna, która w przeszłości zamieszkiwała polskie lasy i była przedmiotem troski bartników, nazywa się:

- c) Borówka
- c) Jagoda
- c) Dąbrówka

20

Najstarszy budynek w Białowieży to dawny Dworek Gubernatora Grodzieńskiego, który mieści obecnie Ośrodek Edukacji Przyrodniczej Białowieskiego Parku Narodowego. Pochodzi on z roku:

- a) 1410**
- b) 1845**
- c) 1939**

21

Białowieski Park Narodowy obejmuje swymi granicami część Puszczy Białowieskiej i ma powierzchnię:

- a) 60 000 ha
- b) 4 747 ha
- c) 10 517 ha

22

Granice Białowieskiego Parku Narodowego zmieniały się. Największą zmianą było podwojenie powierzchni parku do nieco ponad 10 tysięcy hektarów w roku:

- a) 1996
- b) 1947
- c) 2004

23

Symbolem Białowieskiego Parku Narodowego jest:

- a) Dzięcioł trójpalczasty
- b) Kornik drukarz
- c) Żubr

**Rezerwat Krajobrazowy
Władysława Szafera nazwę
swą otrzymał na cześć:**

- a) Autora reportaży
„Rozszumiały się wierzby...”
- b) Profesora Uniwersytetu
Jagiellońskiego, który
był inicjatorem objęcia
tego obszaru ochroną
- c) Szofera carskiego, który
w 1905 r. odkrył tu
gatunek rośliny, na
bazie której wytwarzano
słynne na całą Europę
lecnicze nalewki
ziołowe

25

Najmłodszym, ale i największym rezerwatem przyrody w Puszczy Białowieskiej jest rezerwat „Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej”.

Ma on powierzchnię prawie 8 582 ha. Został utworzony w roku:

- a) 2003
- b) 1947
- c) 2000

26

Obszary Natura 2000 to:

- a) Obszary objęte ochroną prawną dla uczczenia wkroczenia Polski w nowe tysiąclecie. Łącznie utworzono ich 2000
- b) Obszary o szczególnym znaczeniu dla ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, wyznaczone w ramach sieci Natura 2000 funkcjonującej w krajach Unii Europejskiej
- c) Obszary o powierzchni 2000 ha

Polska część Puszczy Białowieskiej jest częścią sieci Natura 2000. Jest ona:

- a) Wyłącznie ostoją ptasią, utworzoną dla ochrony różnych gatunków ptaków
- b) Wyłącznie ostoją siedliskową, utworzoną dla ochrony siedlisk łągowych i grądowych
- c) Zarówno ostoją ptasią, jak i siedliskową

Puszcza Białowieska chroniona jest w sposób szczególny. Wyłącznie tu wprowadzono pojęcia nieobecne w innych lasach Polski oraz w ustawie o ochronie przyrody. Jest to ochrona:

- a) Drzewostanów ponadstuletnich**
- b) Drzew biocenotycznych, czyli drzew dziuplastych, z obecnością grzybów, o nietypowych kształtach**
- c) Pomników przyrody**

Lasy Państwowe zarządzają większością polskiej części Puszczy Białowieskiej. Są instytucją o długiej historii i szczytnych tradycjach. Lasy Państwowe zostały utworzone w roku:

- a) 1818
- b) 1924
- c) 1921

- Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcza Białowieska” utworzono w roku 1994 na obszarze Puszczy, ale poza Białowieskim Parkiem Narodowym. Celem jego powołania było m.in.:**
- a) Promowanie polskiego drewna na świecie
 - b) Promowanie zdrowego stylu życia
 - c) Zachowanie naturalnych warunków środowiska leśnego w całej Puszczy

31

Pomniki przyrody to najczęściej drzewa o wyjątkowych rozmiarach i kształtach, głązy narzutowe, wodospady, skały lub jaskinie.

W Puszczy są to głównie drzewa i grupy drzew.

Łącznie jest ich około:

- a) 12
- b) 1130
- c) 2000

32

Naszą troskę o przyrodę możemy okazać przez złożenie do Rady Gminy wniosku o utworzenie pomnika przyrody bądź użytku ekologicznego.

Wniosek taki może złożyć:

- a) Firma posiadająca certyfikat „Ekologia i Ja”
- b) Policjanci i strażacy
- c) Każdy obywatel naszego kraju

33

Drzewo będące pomnikiem przyrody, jeżeli nie stanowi zagrożenia dla ludzi, podlega ochronie do czasu:

- a) Samoistnego, całkowitego rozpadu
- b) Uschnięcia
- c) Zrzucenia liści

34

Wiele roślin, porostów, grzybów i zwierząt objętych jest ochroną gatunkową. Oznacza to, że:

- a) Należy przykryć je specjalnym parasolem ochronnym
- b) Nie wolno ich zrywać, niszczyć, płoszyć, zabijać, zabierać do domu, kolekcjonować ani sprzedawać
- c) Należy się przed nimi chronić, gdyż są niebezpieczne dla ludzi

35

Na terenie całej Puszczy Białowieskiej bezwzględnie zabrania się:

- a) Zbierania grzybów
- b) Chodzenia poza wyznaczonymi szlakami
- c) Rozpalania ognia poza miejscami do tego wyznaczonymi

36

Drzewem cenionym przez pszczelarzy ze względu na nektarodajne kwiaty jest:

- a) Dąb
- b) Lipa
- c) Sosna zwyczajna

37

Drzewa zimą, kiedy nie mają liści, potrafią rozpoznać tylko specjaliści. Niektóre gatunki są jednak bardzo łatwe do rozpoznania. Białą korę ma:

- a) Dąb czerwony
- b) Wierzba iwa
- c) Brzoza brodawkowata

38

Poszczególne gatunki drzew symbolizują różne cechy charakteru. Symbolem siły i wytrwałości jest:

- a) Dąb
- b) Osika
- c) Grab

39

Ścieżka w uroczysku „Stara Białowieża”, w Nadleśnictwie Białowieża, przystosowana dla osób niepełnosprawnych ruchowo, została poprowadzona wśród wiekowych dębów, które otrzymały imiona królów. Ścieżka nosi nazwę:

- a) Rezerwat Dębowy Grąd
- b) Szlak Dębów Królewskich
- c) W Dębowym Chruśniaku

40

„Żebra Żubra” to nazwa:

- a) Stacji badawczej specjalizującej się w anatomii żubra
- b) Restauracji, której specjalnością są żeberka w sosie żubrówkowym
- c) Niezwykłe pięknej i różnorodnej trasy wiodącej przez zbiorowiska leśne Nadleśnictwa Białowieża do Rezerwatu Pokazowego Żubrów

41

„Krajobrazy Puszczy” to nazwa:

- a) Ścieżki edukacyjnej pokazującej różne oblicza puszczańskich lasów oraz ślady działalności człowieka w przeszłości
- b) Tomiku poezji z wierszami poświęconymi Puszczy Białowieskiej
- c) Gry akcji typu runner dostępnej na telefony komórkowe

„Miejsce Mocy” to atrakcja turystyczna. Swą sławę zawdzięcza:

- a) Legendzie o starostwiańskiej czarownicy Mocy, która tu odprawiała czary
- b) Silnemu promieniowaniu, odczuwanemu przez niektórych odwiedzających oraz nagromadzeniu drzew o nietypowych kształtach
- c) Restauracji serwującej napoje o odpowiednim składzie i mocy

43

Najstarsza część Białowieskiego Parku Narodowego, znana przez lata jako Rezerwat Ściśły, leży w widłach rzek Hwoźnej i Narewki. Obszar ten można zwiedzać:

- a) Tylko w kaloszach
- b) Tylko zimą
- c) Tylko z przewodnikiem posiadającym licencję Białowieskiego Parku Narodowego

Przejażdżka kolejką wąskotorową jest atrakcją turystyczną Nadleśnictwa Hajnówka. Przewozy turystyczne uruchomiono w 1994 r., a tory położono:

- a) W czasie I wojny światowej do wywozu drewna z Puszczy
- b) Na rozkaz cara Mikołaja II, lubiącego przejażdżki pociągiem ciągniętym przez wilki
- c) Na prośbę ekologów, gdyż transport kolejowy jest przyjazny środowisku

**Muzeum Przyrodniczo-
Leśne Białowieskiego Parku
Narodowego prezentuje:**

- a) Przyrządy wykorzystywane do produkcji kauczuku, z którego Puszcza słynęła w Azji i Europie
- b) Puszczańskie zbiorowiska leśne, gatunki oraz formy tradycyjnego użytkowania Puszczy
- c) Płaszczki i futra szyte ze skór zwierząt upolowanych w Puszczy

46

**Przy siedzibie Nadleśnictwa
Browsk, w miejscowości
Gruszki, utworzono:**

- a) Drewniany pomost ułatwiający dojście do budynku przez rozległe torfowisko
- b) Pijalnię oskoły (soku z brzozy)
- c) Herbarium (ogród prezentujący różne gatunki roślin)

47

W przeszłości do niezwykle cenionych darów lasu należał zdrowy sok pozyskiwany wczesną wiosną z brzozy. Sok ten nosi tradycyjną nazwę:

- a) Oskoła
- b) Woda brzozowa
- c) Syrop klonowy

48

**Park Pałacowy
w Białowieży został
zaprojektowany
i zrealizowany na wzór:**

- a) Francuskich ogrodów w Wersalu
- b) Naturalnego założenia ogrodowego w stylu angielskim
- c) Wiszących Ogrodów Semiramidy

49

Na terenie Puszczy Białowieskiej działa międzynarodowe przejście graniczne. Jest to przejście dla:

- a) Zaprzęgów konnych
- b) Samochodów transportujących drewno
- c) Pieszyc i rowerzystów

50

Krynoczka to jedno z najważniejszych świętych miejsc na Podlasiu, położone niedaleko Hajnówki. Znajduje się tam:

- a) Święte źródło, mające wg miejscowych podań uzdrawiającą moc**
- b) Skąła połyskująca fioletową poświatą w trzecim dniu Świąt Wielkanocnych**
- c) Prastary dąb, we wnętrzu którego może zasiąść do stołu 12 rycerzy**

51

Wieże widokowe znajdują się w różnych miejscach Puszczy, najczęściej w dolinach rzecznych. Zostały one wybudowane, aby:

- a)** Stworzyć dodatkowe miejsca lęgowe dla nietoperzy
- b)** Ułatwić chętnym obserwowanie przyrody i podziwianie krajobrazów
- c)** Badać gęstość mgieł unoszących się nad łąkami

**W Rezerwacie Pokazowym
Żubrów Białowieskiego
Parku Narodowego
możemy obserwować:**

- a) Wyłącznie żubry
- b) Różne gatunki dużych ssaków zamieszkujących Puszcę Białowieską
- c) Pokazy walk torreadorów z żubrami

W północnej części regionu Puszczy Białowieskiej znajduje się zbiornik Siemianówka. Jest to:

- a) Duży zbiornik wodny utworzony w ostatnich dziesięcioleciach XX wieku, obecnie wykorzystywany turystycznie i rekreacyjnie
- b) Jezioro polodowcowe powstałe przed 10 tysiącami lat
- c) Staw, w którym Siemian moczył len

Zalew Siemianówka, znany też jako Jezioro Siemianowskie, był scenerią jednego ze znanych filmów; nakręcono tu scenę do filmu:

- a) Kształt wody**
- b) Opowieści z Narnii: Lew, Czarownica i Stara Szafa**
- c) Potwór z Loch Ness**

**„Tropem orlika”
wyruszymy zwiedzając
południową część Puszczy
na terenie Nadleśnictwa
Hajnówka, w pobliżu
miejscowości Topiło.**

Tytułowy trop orlika to:

- a) Ścieżka edukacyjna
przybliżająca biologię
i ekologię orlika
krzykliwego
- b) Ścieżka w koronach drzew
- c) Pracownia artystyczna
prezentująca wystawę
fotografii odkrywcy
Mikołaja Orlika

56

**Największym ssakiem
drapieżnym Puszczy
Białowieskiej jest obecnie:**

- a) Kuna domowa
- b) Wilk
- c) Niedźwiedź brunatny

Ryś to nasz największy przedstawiciel ssaków z rodziny kotowatych. Jego cechą charakterystyczną jest to, że:

- a) Żyje w dużych grupach rodzinnych
- b) Chętnie pływa, a podstawą jego diety są ryby
- c) Uszy ma zakończone pędzelkami z włosów

58

Dobrze znanym ssakiem zamieszkującym puszczańskie nory jest borsuk. Jego nory od innych łatwo odróżnić, ponieważ:

- a) Wokół jest bałagan, leżą resztki wcześniejszych posiłków
- b) Panuje wokół nich porządek, a ścieżki wyglądają jakby były posprzątane i wymiecione
- c) Każda nora ma trzy wejścia rozmieszczone równomiernie co 55 cm.

59

Amatorem ptasich jaj,
piskląt i drobnych ssaków
jest kuna leśna. Ma ona
bliską krewniaczkę znaną
jako:

- a) Kuna borowa
- b) Borówka torfowiskowa
- c) Kuna domowa

60

Łasica jest najmniejszym przedstawicielem ssaków drapieżnych. Ma wydłużony kształt ciała i niewielkie rozmiary, co ułatwia jej:

- a) Wciskanie się do nor gryzoni, które są podstawą jej diety
- b) Ukrywanie się wśród liści, do których się upodabnia
- c) Oplatanie się wokół ofiar, które dusi w skrętach ciała

61

W Puszczy Białowieskiej żyją wszystkie rodzime, niżowe, ssaki kopytne.

Pełny zestaw stanowią:

- a) Żubr, muflon, jeleń szlachetny, dzik
- b) Żubr, łoś, jeleń szlachetny, sarna, dzik
- c) Żubr, renifer, kozica, jeleń szlachetny

62

Bóbr ma opinię doskonałego budowniczego. Aby dostosować warunki do swych potrzeb może:

- a) Budować żeremia lub pływające platformy z gałęzi
- b) Budować tamy lub tratwy z powalonych przez siebie drzew
- c) Budować tamy, żeremia lub kopać nory

63

Łoś to największy przedstawiciel jeleniowatych. Samce łosia mają na głowie piękne poroża zwane łopatami, które:

- a) Zrzucane są co roku i ponownie odbudowywane
- b) Rosną stale przez całe życie zwierzęcia
- c) Zrzucane są co 5 lat, a nowe poroże jest zawsze wyraźnie mniejsze

64

W poszukiwaniu pożywienia dziki ryją w glebie, co nazywamy buchtowaniem. Jest to korzystne, ponieważ:

- a) Ślina dzika użyźnia glebę i przyspiesza wzrost roślin
- b) W odstępniętej glebie kiełkują słabsze rośliny, które nie są w stanie przebić się przez grubą warstwę ściółki lub darń
- c) Ślina dzika zabija korniki

Klimat Puszczy Białowieskiej jest surowszy niż na większości obszaru Polski. Wiosna przychodzi tutaj później niż na zachodzie kraju o:

- a) Około 2 miesiące
- b) Wiosna nie przychodzi, bezpośrednio po mroźnej zimie przychodzi upalne lato.
- c) Około 2 tygodnie

66

Jeleń szlachetny jest najliczniejszym ssakiem kopytnym w Puszczy. Jego okres godowy odbywa się na przełomie września i października i nazywany jest:

- a) Rykowiskiem
- b) Bukowiskiem
- c) Parkotami

67

Żubry mają rogi, które:

- a) Rosną przez całe życie zwierzęcia, ale wytwarzają je tylko samice
- b) Rosną przez całe życie zwierzęcia, zarówno u samców, jak i samic
- c) Są obecne u samców i samic i są zrzucane każdej zimy, a wiosną wyrastają nowe

68

Sarna to najmniejszy przedstawiciel ssaków kopytnych naszego kraju. Zamieszkuje obrzeża lasów i tereny otwarte. Sarna to:

- a) Nazwa samicy jelenia
- b) Gatunek powstały w wyniku krzyżowania się jelenia i łosia
- c) Gatunek ssaka odrębny od jelenia, a samiec sarny to kozioł

Tarpany to wymarłe dzikie konie. Koniki polskie, które można zobaczyć w Rezerwacie Pokazowym Żubrów BPN, są potomkami krzyżówek tarpanów z końmi domowymi.

Wspólne cechy konika polskiego i tarpana to:

- a) Niewielkie rozmiary ciała i czarna pręga biegnąca wzdłuż grzbietu
- b) Masywne kopyta i biała grzywa
- c) Dodatkowe palce na kończynach

70

Najmniejszy puszczański ssak to ryjówka malutka. Jest to ssak owadożerny, który cały czas szuka jedzenia. Dziennie zjada porcję pokarmu wielkości:

- a) Połowy swej masy ciała**
- b) Większej niż wynosi jej masa ciała**
- c) 10 % masy ciała**

71

**Pożywieniem wydry są
głównie:**

- a) Pędy i kora sosny
- b) Cebule czosnku niedźwiedziego
- c) Ryby, płazy i wodne skorupiaki

72

Popielica szara to:

- a) Niewielki ssak z rzędu gryzoni o puszystym ogonie i szarym futrze
- b) Potoczna nazwa rośliny znanej pod naukową nazwą bylica piołun
- c) Żona króla Popiela

73

Echolokacja to system orientacji w przestrzeni polegający na wydawaniu dźwięków i analizie ich echa odbijającego się od przeszkód znajdujących się w otoczeniu. Echolokację wykorzystują puszczańskie zwierzęta. Są to:

- a) Wilki
- b) Nietoperze
- c) Nornice

Włochatka to jedna z puszczańskich sów. Jej nazwa pochodzi od:

- a) Cienkich piór wyrastających na czubku głowy i przypominających włosy
- b) Kraju jej pochodzenia, czyli Włoch, z których przywędrowała do Puszczy w XX w.
- c) Silnie opierzonych nóg, które wyglądają jak owłosione

75

Sóweczka to najmniejsza polska (i europejska) sowa. Masą ciała dorównuje:

- a) Szpakowi
- b) Mysikrólikowi
- c) Kaczce krzyżówce

76

**W Puszczy występuje
kilka gatunków sów.
Najpospolitszą z nich jest:**

- a) Puchacz
- b) Puszczyc
- c) Sikora bogatka

77

**W Europie jest 10 gatunków
dzięciołów. W Puszczy
Białowieskiej gnieździ się:**

- a) 1 gatunek
- b) Brak jest dzięciołów
- c) 9 gatunków

78

Dzięcioł trójpalczasty jest ptakiem rzadko spotykanym. Niektórzy obserwują go wiele godzin, aby przekonać się, czy rzeczywiście ma tylko trzy palce. Dzięcioł ten najczęściej żeruje na:

- a) Obumierających i martwych świerkach**
- b) Lipach i dagleziach**
- c) Mrowiskach**

Dzięciot białogrzbiety przyciąga miłośników ptaków z całego świata. Jego ulubionymi miejscami żerowania są:

- a) Jodły i modrzewie, a w szczególności ich młode pędy
- b) Obumierające bądź butwiejące drzewa liściaste, w których poszukuje owadów i ich larw
- c) Drzewa owocowe, gdyż żywi się czereśniami i morelami

80

**Największym polskim
dzięciołem jest:**

- a) Dzięcioł duży
- b) Dzięcioł zielony
- c) Dzięcioł czarny

81

Jedyny przedstawiciel
dzięciołów, który nie
potrafi samodzielnie
wykuć dziupli to
krętogłów. Uniemożliwia
mu to:

- a) Bardzo delikatny dziób
- b) Odruch nieustannego
kręcenia głową
- c) Specyficzna budowa
nóg, uniemożliwiająca
mu siadanie na pniach
drzew

Orlik krzykliwy buduje gniazda w koronach drzew w trudno dostępnych miejscach w lesie. Poluje natomiast na terenach otwartych. Pomaga mu w tym:

- a) Budowa platform na słupach elektrycznych
- b) Koszenie łąk, które ułatwia mu polowanie na gryzonie i inne drobne ssaki
- c) Wywieszanie budek lęgowych

Nieodłącznym elementem krajobrazu jezior, dużych stawów i rzek są łąbędzie nieme. Ich znacznie mniej liczni kuzyni również pojawiają się czasami w Puszczy Białowieskiej.

Są to:

- a) łąbędzie czarne
- b) łąbędzie północne
- c) łąbędzie krzykliwe

Do kuraków leśnych w naszym kraju zaliczamy głuszca, cietrzewia i jarząbka. W polskiej części Puszczy Białowieskiej przetrwał jedynie:

- a) Jarząbek
- b) Głuszc
- c) Jarząbek i cietrzew

Kruki uważane są za niezwykle inteligentne ptaki. O ich inteligencji może świadczyć to, że obserwują inne zwierzęta, żeby łatwiej zdobyć pożywienie. Zbadano, że kruki:

- a) Śledzą sójki ukrywające żołądź**
- b) Obserwują wilki i gromadzą się przy upolowanych przez nie ofiarach**
- c) Rejestrują nory lisów i wyjadają szczenięta**

86

Jedyny ptak, który potrafi poruszać się po pniu drzewa głową w dół to:

- a) Dzięciołek
- b) Sroka
- c) Kowalik

Większość ptaków na zimę odlatuje w cieplejsze rejony. Do nas wówczas przylatują gatunki z północy, które w Polsce znajdują odpowiednie warunki. Należą do nich m.in.:

- a) Jer, jemiotuszka, gil
- b) Muchotłówka żałobna, kruk, zimorodek
- c) Słowik, skowronek i derkacz

W dolinach puszczańskich rzek spotkamy inne gatunki ptaków niż w głębi lasu. Na terenach otwartych późną wiosną i latem rozbrzmiewają głosy:

- a) Puszczyka
- b) Derkacza
- c) Kowalika

Kornik drukarz wywołuje w Puszczy gorące dyskusje. A jest to:

- a) Spokojny wydawca książek dla dzieci o tematyce przyrodniczej
- b) Owad spokrewniony z konikiem polnym, podgryzający nogi krzesel i stołów
- c) Owad mający około 4 mm długości, żerujący pod korą świerków

Las to ekosystem o skomplikowanych zależnościach. Często między gatunkami wykształcają się przymierza, na których korzystają obie strony. Do takich przykładów należy:

- a) Sójka rozprzestrzeniająca duże i ciężkie żołądki, czyli nasiona dębu
- b) Sroka czyszcząca futra żubrów z kleszczy
- c) Rzekotka drzewna zapylająca kwiaty śledziennicy skrętolistnej

91

Czosnek niedźwiedzi to roślina chroniona. Rośnie dużymi łanami, a jego kwiaty mają barwę:

- a) Czerwoną
- b) Białą
- c) Zieloną

Turówka wonna to roślina znana pod nazwą trawa żubrówka. Była uważana przez lata za przysmak żubrów. Badania wykazały, że żubry chętniej zjadają pędy innych roślin. Warto pamiętać, że turówka wonna:

- a) Jest trująca
- b) Jest objęta ochroną prawną i nie wolno zrywać jej pędów w naturze
- c) Rośnie tylko obok nor borsuków

Niektóre drzewa i krzewy, choć urzekają nas swą urodą, nie są naszymi rodzimymi gatunkami. Zostały do nas sprowadzone z innych części świata. W Puszczy obcymi gatunkami są m.in.:

- a) Dąb szypułkowy
i kalina koralowa
- b) Dąb bezszypułkowy
i lilak pospolity
- c) Dąb czerwony
i czeremcha
amerykańska

Pachnica dębowa to gatunek owada potrzebujący do rozwoju starych, próchniejących drzew, szczególnie dębów. Jej nazwa pochodzi od:

- a) Zapachu wydzielanego przez samce wabiące samice
- b) Czerwonej barwy okolic pach u samic
- c) Faktu, że pachnice były masowo odławiane i wykorzystywane do utrwalania zapachu perfum

Żerdzianka Urussowa to owad o czułkach dłuższych od ciała i jeden z licznych w Puszczy Białowieskiej gatunków reliktowych. Reliktowymi nazywamy gatunki:

- a) Których przedstawiciele żyją wyjątkowo długo
- b) Które potrafią przetrwać bez pożywienia kilka lat
- c) Które przetrwały na pewnym obszarze w swoim naturalnym środowisku, choć gdzie indziej wyginęły

Motyle to piękne owady, których rozwój obejmuje kilka stadiów: jaja, gąsienicy, poczwarki i postaci dorosłej, zwanej imago. Dorosłe motyle żyją zazwyczaj:

- a) Kilka tygodni
- b) Kilka lat
- c) Rok i sześć miesięcy

Kleszcze to niewielkie pajączaki, które wpijając się w ciało mogą przenosić niebezpieczne dla człowieka choroby. Aby zminimalizować ryzyko zachorowania należy po powrocie z wycieczki:

- a) Wypić szklankę ciepłego mleka
- b) Obejrzeć dokładnie ciało i usunąć kleszcze, a ubranie wytrzepać
- c) Posłuchać uspokajającej muzyki

**Zgniotek cynobrowy,
zagłębek bruzdkowany,
pachnica dębowa to:**

- a) Imiona żubrów
z hodowli
w Niepołomicach
- b) Naukowe nazwy roślin
znanych lepiej jako
groszek wiosenny,
zimoziół północny
i sasanka łąkowa
- c) Gatunki chrząszczy
związane z
butwiejącym drewnem,
zamieszkujące lasy
puszczańskie

Niektóre płazy na czas godów (podobnie jak wiele innych zwierząt) przybierają bardziej atrakcyjny wygląd. Samce jednego z gatunków stają się wówczas intensywnie niebieskie. Są to samce:

- a) Traszki zwyczajnej
- b) Żaby moczarowej
- c) Ropuchy szarej

100

Największy płaz ogoniasty w Puszczy Białowieskiej to traszka grzebieniasta. Jej liczebność w Europie drastycznie maleje.

Traszka ta wiosną składa jaja w postaci:

- a) Długich sznurów rozciągniętych na dnie zbiornika wodnego**
- b) Pływających przy powierzchni wody pakietów złożonych z kilku tysięcy jaj**
- c) Każde jajo zawija oddzielnie w pędy roślin**

101

Kumak nizinny na brzusznej stronie ciała ma pomarańczowoczerwone plamy. Ich zadaniem jest:

- a) Zasygnalizować wrogom, że w skórze kumak ma gruczoły jadowe, a jad powoduje, że posiłek byłby niesmaczny, a nawet niebezpieczny
- b) Przyciągnąć uwagę innych kumaków
- c) Pobierać ciepło z otoczenia

Żółw błotny jest gadem zupełnie odmiennym od pozostałych krajowych gadów. Jego ciało chroni pancerz, a zdecydowaną część roku spędza on:

- a) Na dobrze nasłonecznionych, suchych i ciepłych polanach**
- b) W środowisku wodnym żerując wśród roślinności stawów, olsów czy torfowisk**
- c) W słonych wodach morskich**

**Najpospolitszym węzem
naszego kraju i Puszczy
Białowieskiej jest:**

- a) Wąż Eskulapa
prowadzący nadrzewny
tryb życia
- b) Jadowita żmija
zygzakowata
- c) Zupełnie niegroźny
zaskroniec zwyczajny,
którego można poznać
po żółtych plamach
z tyłu głowy (za
skroniami)

Wczesną wiosną łanowo zakwitają geofity, czyli kwiaty, które rozkwitają zanim na drzewach rozwiną się liście i zablokują dostęp światła do lasu. Nadejście wiosny ogłaszają kwitnące:

- a) Zawilec gajowy
i przylaszcza pospolita
- b) Konwalia majowa
i mieczyk dachówkowaty
- c) Czarcikęsik Kluka

Puszcza Białowieska jest niezwykle bogata w grzyby. Dotychczas opisano z Puszczy około:

- a) 2000 gatunków grzybów
- b) 100 gatunków grzybów
- c) 400 gatunków grzybów

106

Najpospolitszym grzybem jadalnym zbieranym w Puszczy jest:

- a) Trufła biała
- b) Borowik sosnowy
- c) Opieńka miodowa

Czernidlak kołpakowaty to grzyb pojawiający się w Puszczy na progu jesieni. Jego młode owocniki są jadalne. Stare wyglądają wyjątkowo nieapetycznie, przekształcając się w czarną maź. Zbierając czernidlaki trzeba pamiętać, że rozkład tego grzyba trwa:

- a) Zaledwie kilka godzin
- b) Dwie doby
- c) Od 2 do 4 dni, zależnie od temperatury

108

Grzyby są cennym źródłem substancji leczniczych, otrzymuje się z nich m.in. antybiotyki. Tych pochodzących z grzybów opisano dotychczas:

- a) 12
- b) Ponad 100
- c) 1 (penicylinę)

109

Jednym z najpospolitszych gatunków grzybów wytwarzających owocniki zwane hubami jest pniarek obrzeżony. Spokrewniony z nim gatunek, będący reliktem lasów pierwotnych, dosyć częsty w Puszczy, nosi nazwę:

- a) Pniarek puszczański
- b) Pniarek świerkowy
- c) Pniarek różowy

110

Obecność niektórych gatunków porostów świadczy o naturalnym charakterze Puszczy. Do porostów reliktowych naukowcy zaliczyli m.in. gatunki:

- a) Brodaczka nadobna, drużynka gronkowata, wyprószek napęczniały
- b) Wzorzec geograficzny, pawężnica psia, lilia złotogłów
- c) Muchomor sromotnikowy, uszak galaretowaty

111

Zbierając grzyby należy pamiętać, aby:

- a) Chodzić tylko szlakami turystycznymi
- b) Zbierać tylko te grzyby, które dobrze znamy i wiemy, że są jadalne; nie niszczyć grzybów, których nie zbieramy, bo one są ważne dla przyrody
- c) Zbierać tylko grzyby z czerwonymi trzonami

112

Dla ciągłości procesów naturalnych duże znaczenie ma stała obecność w lesie:

- a) Odpowiedniej liczby komarów
- b) Co najmniej kilkumiesięcznych okresów suszy przeplatanych pożarami
- c) Martwego drewna różnych gatunków drzew

113

Martwe drewno tylko z pozoru jest martwe. Jest ono siedliskiem życia licznych organizmów.

W martwym dębie może żyć:

- a) Nawet do 1000 gatunków: kręgowców, bezkręgowców, roślin zarodnikowych, nasiennych, grzybów i mikroorganizmów
- b) Większość gatunków dużych ssaków drapieżnych
- c) Wszystkie gatunki kleszczy

114

Gatunkiem o bardzo płytkim systemie korzeniowym, a więc najczęściej ulegającym wywróceniu pod wpływem wiatru, jest:

- a) Sosna**
- b) Świerk**
- c) Brzoza**

115

Ulegające rozkładowi powalone drzewo w siedlisku podmokłym, np. olsie, sprzyja odnawianiu się drzew. Na nim właśnie siewki znajdują dogodne warunki do rozwoju. Drzewo takie nosi nazwę:

- a) Matka Polka
- b) Trup żywiciel
- c) Kłoda piastunka

116

Powalone pnie drzew wpływają na naturalne odnawianie się lasu, czyli wzrost młodych drzew:

- a) Pozytywnie, bo stanowią naturalną osłonę dla siewek, utrudniając do nich dostęp ssakom roślinożernym
- b) Negatywnie, bo w trakcie rozkładu drewna do gleby uwalniane są substancje szkodliwe
- c) Nie mają wpływu

117

Las naturalny to las, który powstał dzięki naturalnym procesom przyrodniczym. Jest to układ:

- a) Niezmienny przez dziesięciolecia**
- b) Podlegający nieustannym przemianom zachodzącym na skutek różnych czynników**
- c) Stabilny dzięki działalności człowieka**

118

Tempo rozkładu drewna zależy przede wszystkim od:

- a) Liczby drzew w lesie
- b) Średniej rocznej prędkości wiatru
- c) Gatunku drzewa i wilgotności środowiska

119

**Polska część Puszczy
Białowieskiej jest
własnością Skarbu
Państwa. W jego imieniu
zarządzana jest przez:**

- a)** Białowieski Park
Narodowy, Nadleśnictwo
Białowieża,
Nadleśnictwo Browsk
i Nadleśnictwo Hajnówka
- b)** Białowieski Park
Narodowy
- c)** Nadleśnictwo
Białowieża, Gminę
Białowieża

120

Jednym z twórców podstaw fitosocjologii, czyli nauki o zbiorowiskach roślinnych i ich systematyce był prof. Józef Paczoski, badacz puszczańskiej flory z początku XX w. Zgodnie z tą klasyfikacją, w Puszczy Białowieskiej przeważają lasy:

- a) Grądowe (grąd subkontynentalny)
- b) Świetliste dąbrowy
- c) Buczyny